

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 28 ANULU XXI.

Sabiu, in 719 Aprilu 1873.

Telegrafulu ese de done ori pre septemana: Duminea si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pre afara la c. r. poste cu banii gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte parti ale Transilvaniei pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru priuc. si tieri streina pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Insetatele se platescu pentru int'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a tref'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Din caus'a santeloru serbatoriuulu celu mai de aprupe va esi Sambeta in 14 Aprile.

Deputatii alesi la sinod. archidiecesanu.

Clerici:

In cerculu alu VIII P. Prot. Nicolau Mihel-tianu.

Mireni:

In cerc. VIII. dd. Dr. Iosiu Hodosiu si Constantino Costinu.

In cerc. VII. dd. Servianu Popovicu ases. la Tabl'a reg. si Davidu Almasianu, prof. gimn.

In cerc. XV. dd. Nicolau Petrovicu si Sav'a Borh'a advocatu.

In cerc. XX. dd. Nicolau Gaitanu asesoru la tabl'a reg. in pensinne, si Rubinu Patiti'a.

Despre casatori'a Archiducesei Gisela.

Vien'a, 5/17 Aprilie 1873.

In 8/20 Aprile se va serba casatori'a Inaltimei Sele imperiale a Archiducesei Gisela cu principele Leopold de Bavaria.

In dilele cele mai de aprupe va preocup'a festivitaea acestei casatorii publiculu in cercurile cele inalte precum si in cercurile cele inferiori. Cetatea nostra se pregatescu intr'unu modu catu se pote de demnu si pentru festivitaea si pentru dens'a (cetate.) Intre alte este de a se aminti unu conductu de facele arangiatu de tote corporatiunile junimei din Vien'a.

Comitetulu acestei arangiemtu se compune in parte si de fii unoru ministri de mainainte. Tote reuniunile de cantari din Vien'a si din giuru voru lua parte si se dice ca voru lua parte si musicele militari din Vien'a. Dupa cele pregatite se da cu socotela, ca conductulu se va concentra in piati'a lui Franciscu si din causa binecuventata in locu de facile se voru intrebuintia lampione.

Deputatiuni, daruri, vinu pana acum mai din tote partile. Festivitatele de curte s'au inceputu inca din 15 l. c. asi in ser'a anumitei dile in oper'a cea noua a fostu o representatiune compusa din mai multe bucati, in favorea unui institutu militaru pentru veduve si orfani, remasi de oficeri. Iera in 16 l. c. au fostu in salele de redonte c. r. Cercle si Concertu, la care a luat parte Maiestatea Sea Imperatulu, Maiestatea sea Imperates'a, principele de corona, mirii, mai multi Archiduci si Archiducese, principele Luitpoldu, tatalu mirelui si alti principi si princese de Bavaria, ministrii Andrassy, Lasker, Kuhn si alte autoritati militare, reprezentanti de ai aristocratiei si — de ai plutocratiei. Membrii delegatiunilor din ambe partile suntu invitati fara de exceptiune la tote festivitatele susu memorate ale casatoriei.

Sabiu 7 Aprile.

In diu'a invierei si in tota septaman'a cea luminata se repetesce in un'a din cantarile nostre bisericesci dicerea: „Si sa dicemu fratiloru si celoru ce ne urescu pre noi.“

Dicerea acest'a cuprinde in sine unu principiu santu, pronunciatu de evangeliu, unu principiu carele porta in sine grauntele celu de mustariu alu civilizatiunei.

Deca ne intorcemu privirile dela acestu principiu spre cele ce se intempla in giuru nostru in lumea politica „civilizati'a“, vomu afla ca si aici, pre cari noi ii amu iubitu sute de ani si le-amu datu concursulu nostru, ca sa se radice la o stare buna si pre cari noi ii iubimu si astadi — ne urescu pre noi, si ca sa ne dovedesca catu de tare ne urescu, se folosescu de sortea ce astadi li e mai favorabile si tramitu minciuni mari si indrasnetie asupr'a romaniloru, minciuni cari unu pretinsu omu bunu la inima, si civilizatu nu aru cutedia a le pro-

nunciá nici odata, nici in cerouri mai mici private, ca sa tacemu de publicitate.

Cetesca cine-va articolulu: „Protogoras redivivus“ din „Hrm. Ztg.“ de Joi si convinga-se pana la cata orbire aduce ur'a pre omeni, incatu ii face ca sa se faca pre sine si ridiculi si urgisiti.

Este o trista mangaiere pentru noi, ca totu articolulu este o debila satira si puternica demustratiune contra acelu pentru cari si in numele caroru se serie, o demustratiune ca domni au gatatu tote argumentele sasesci contra drepteloru pretensiuni ale romaniloru din fundulu reg. si de aceea 'si iau refugiu la — minciuni.

Ieta ce se dice in acelu articulu: ca singuracelii romani din Sabiu au facutu adunarea romana, din carea a esitu representatiunea romana, carea doresce se puna capetu intrigeloru si cabaleloru sasesci seculeri si sa vina odata pacea, bun'a soire si adeverat'a civilizatiune, bunulu comanu alu tuturor omeniloru si fundulu regescu odata.

De asta-data nu dovedescu domni nici baremu circumspetiune, nici prudentia si se lasa dupi de vr'unu lingau netrebnicu de ai loru durere! dintre noi, ca sa le lege, dupa cum dicu dloru in limba dloru, unu ursu de nasu, ca sa nu scie ca la adunarea din cestiune a fostu reprezentanti romani din tote partile fundulu reg. — ori pote caoi nu le-amu esitu la toti cu prapori inainte sa-i primimu cu cuventari lungi nach echter deutscher Art, sa le facemu porti de triumu cu vr'o geniale inscriptiune ca a Sabesieniloru sasi: Langeweile im Sachsenlande, repositulu guvernatoru Wohlgenuth, — crede cine-va ca n'a venit nimeni din afara la adunare?

Nu e bine! nu e bine! de trei ori nu e bine ce facu dd. de calibrulu articolulu. Ei tindu spre intunerecu nu spre lumina, ei tindu spre a aduna tota bunetatea vietiei in manile loru si altor'a a nu le lasa decatu sudorea si apoi, pentru ca sa-i ia pre acest'a din ochi lomei celei bune, ii calumnieza de comunisti, lotri, etc.

Sa speramu ca diet'a va fi mai bine informata ca in trecutu si va apretini mai bine interesele tieri si nu va mai lucra pentru ingrasiarea acelu ce nici grasi nu suntu harnici sa traiasca. Sa o speramu acest'a si sa speramu, ca vomu ajunge preste scurtu tempu dilele candu vomu iubi numai pre cei ce ne iubescu, dupa postulatele iubirei reciproce a tuturor omeniloru, celu patienu catu tiene patri'a nostra!

In „Albin'a“ nr. 26 aflamu o propunere curiosa pentru sinodele prossime si adeca: „Consistoriele intregi, adeca tote trele senatele renuncia la oficiu si sa se supuna la alegeri noue.“ Propunerea acest'a o motivedia „Albin'a“ cu resolutiunea congresulu dela 1870, in privinti'a modificatiunei „Statutulu Organicu“, incatu se atinge de alegerea membriloru in Consistoriulu scolasticu si epitropescu. — Aru fi unu fenomenu parlamentaric de totu nou si ne escugetatu pana acum de nimeni, ca pentru o resolutiune, a carei resultatu inca se astepta, sa-si taie cine-va, fara de nici unu motivu, ramelu de sub picioare, in casulu nostru se delature statutu organicu intaritu, si sanctionatu de Maiestatea Sea introdusu deja in Metropoli'a intriga si se proceda de capulu seu, fara de a-si pote basa pre vre-o lege procederea. Cine a facutu propunerea acest'a se vede, ca a cugetatu dupa ce a facu'o, decu cum-va se obicinuesce a cugeta.

No crichi in 2 Aprilu 1873

Domnule redactoru! Cetindu in pretiuita-ve jurnalulu „Telegrafulu Romanu“ Nr. 26 o corespondintia dta Agni'a in 25 Martie 1873 subscrisa, membri de incredere din scaunulu Cincului-mare me afli necesitatu in interesulu adeverulu a face ormatorele refruntari;

Acestu articulu atatu de animosu si plinu de veninu asupr'a subscrisulni e cu totulu contr'a adeverulu, chiaru si subscrierea aceluia membri de ineredere din scaunulu Cincului-mare e neadeverata, caoi afara de Dlu Branisce si pote si Dlu Onitiu, noi plesneste nimeni prin capu a inprasti'a orbesce in publicu atari secaturi nefundate. —

Totu adeverulu la obiectulu atinsu e, ca deschidinduse in 25 Martie siedinti'a prin Dlu Comisariu respectivu sau urmatu la scrutinare seriosa. —

Seriosa au fostu acest'a scrutinare pentru aceea, pentru ca subscrisulu vedinduse singuru in contr'a inteligintiei mari din Cinculu-mare, pre langa carea ca cumatru sau alaturatu si dlu presiedinte, si ca se fie mai numerosi si-au adusu si societile densiloru stim: omna Branisce si d. Onitiu, care se amestecau asi in discursulu si deslucirea scrutiniului, tocmai ca candu aru fi fostu si densele barbati de incredere. — Ba ce e mai multu domni dela Cin-cu au adusu nu numai protocoalele de alegere din opidulu Cincu-mare, ci au adusu in straitia si acelea dela Siorsiu si Rodbavu si au pressionatu primirea acestor'a de bune in contra § 91. din stat. org. —

Dlu Brarisce i pute pela nasu a da in publicu, ca subscrisulu au protestatu in contr'a acestei procederi ilegale, mai veroscu din acelu punctu de vedere, caoi deca sta acestu modu procedatu de dlu si con. apoi preste 3 ani nu voru mai veni nici unu barbatu de incredere cu protocoalele de alegere resp: ci de acolo le voru tramite dlu si de icon altu cuiva si in fine colegiu de scrutiniu va veni ilusoria sau sustandu numai din comisariu si dloru. —

De acestu protestu basatu in stat: or: nu amintesce dlu nimicu, cu tota ca acest'a i sau dictatu in pena de subscrisulu. — Preste totu dlu Branisce ca subscrisulu cunosce pre pene paserea, publica numai cei vine densulu bine. —

Nu ai fostu, domnule nici notariu alesu cu unanimitate. Acest'a n'are in sine insemnatate, dara deca voiesci a straluci apoi audi: Scii, domnule! ca dea me provocai pre mine se fiu notariu scrutinatoriu, inse avendu cauza de a nu primi si fiindu eu ca atare mai de multe ori in functiune ti-amu cedatu acelu oficiu de notariu, despre care trambiti cu atata emfasa in publicu. —!

Apoi de „sa traiasca“ cei alesi inca nu au fostu vorba, fiindu ca scrutiniu ni l'ai amaritu dta intru atata incatu nici insusi consotiloru d-lale nu le-au mai venit ateu ura, pote ca ti-a strigatu insusi sociati, ca se traiesti, pentru ca scii bine ca barbatii de incredere, la propunerea machinatore, a d-tale, subscriindusi numele loru pre o cola bianca, care se cususe simplu langa protocolulu de scrutiniu — nici numai sciu bine corectu, ori cumu vau placutu — si pre alte done cole pindu si numele ori degetulu pre viitoriu decretu (credentionala) ala alesiloru, se duceau numai decatu acasa, si dupa care procedere iera ilegala, deca nati insciintiai pre satelitti d-tale sedusi, ca sa se reintorca, pentru scopurile ti niertate, precum deja urmasa, dupa cum voi areta mai josu, — atunci remanemu numai noi cei inteliginti si sotiele d-vostra — si paremise ca aru fi fostu camu reu cu subscrisulu — pre langa tota inteliginti'a-ve. —

Sic domnule! Se trecu inse dela aceste intemplari triste si de vaiertu incubate deja in tractulu acest'a atatu de limiscitu mai inainte de ce ai venit d-ta in Cinu si-ti spunu publice, ca eu tote presiunile intrebuintiate din parte-ti si din parte-ve, pana prin lingasiri te-ai infundatu — sciu ca nu din meritulu d-tale — pana si in Bendorfu si Marpodu — totu-si dlu Pacurariu, de care ve impedeati asi multu, cu tote ca nu ajungeti nici cu degetulu celu micu cu densulu, totusi capetase 1400 de voturi. —

Te impedeai si de mine simi arunci malitio-

a-li aruncă totu corpulu gheen'a; adeca: decâtu a înmândă două séu trei persóne pre o comuna in pe- cate, mai rezonabilu aru fi, cá acelu persóne sa li se fa darulu; cá nu caioti'a diu urma se fia mai rea, cá cea dintâiu.

A. N.
docinte.

Elöpatak.

Elöpatakulu (séu Valcelele) este loculu celu mai remarcabilu si mai frecuentatu de cura in Transilvani'a, in comitatulu Albei-superióre, trei miluri dela Brasiovu, intr'o lunca frumósa aparata prin dealuri aprópe de Sepsi-Szt.-György, are o positiune sanatósa, si o populatiune cam de 600 de locuitori.

Comunicatiunea cu Brasiovulu s'au asigurat din anulu 1858 prin unu podu preste Oltu si este in tóte pártile buna.

Post'a vine in tóta diu'a dela Brasiovu si merge la Brasiovu, asiá încátu óspetii dupa finirea curei in Elöpatak potu sa mérga la Brasiovu si totu in aceeasi di sa se si reintórca la Elöpatak.

Este si o statiune de telegrafu in Elöpatak prin care se potu incunoscintiá indata rudeniele.

Apoi suntu acolo siese isvóre, dintre cari trei se intrebuintéza de cura si trei de scaldá. Analis'a chemica.

Acrimi alcalice contienetóre de fórtle multu feru.

Cea mai noua analiza facuta la demándarea inaltei diregatorie de tiéra decâtu farmaceutulu Petru Schnell contiene.

In fantán'a principale:

chloruri de potasia	0.2458	gráne.
" " sodiumu	0.6289	"
carbonate de soude	9.8688	"
" " chau	9.0317	"
" " magnesia	5.9905	"
carbonate de protoxy de feru	1.6051	"
fosfate d'alumine	0.2458	"
silice	0.3686	"

Sum'a pártiloru consti-
tutive fixe 27.6860 gr.

Acide carbonice li-
bere suntu: 15.2371 "

Sum'a: 43.2231 gráne.

In fantán'a noua:

chloruri de potasia	0.1613	gráne.
" " sodium	0.5299	"
carbonate de soude	7.0810	"
" " chau	10.6214	"
" " mangesia	4.4621	"
carbonate de protoxy de feru	2.3504	"
fosfate d'alumine	0.3302	"
silice	0.2611	"

Sum'a pártiloru constitutive: 25.7971 gr.

Acide carbonice libere suntu: 11.8042 "

Sum'a: 37.6013 gráne.

In fantán'a Anei:

chloruri de potasia	0.1229	gráne.
" " sodium	0.5914	"
carbonate de soude	6.2746	"
" " chau	5.9981	"
" " magnesia	7.7798	"
" " potroxy de feru	1.4505	"
fosfate d'alumine	0.9523	"
silice	0.4378	"

Sum'a pártiloru constitutive fixe 23.6074 gráne.

Acide carbonice libere suntu: 12.1574 "

Sum'a: 35.7648 "

Temperatur'a fantáneii principale este + 8.83° R. greutate spe. 1.005,092; in fantán'a + 8.32° R. gr. spec. 1.004,856. Gustulu e placutu caparatoriu si curatu acolo; ap'a are

asemenare cu apele minerale din Barfeld, Fűred, Gleichenberg si Kissingen si ocupa locul in privinti'a efectului séu intre ap'a de Karlsbad si Marienbad; intrece insa pre acestea in privinti'a pártiloru contienetóre de natronu, de acidu de feru si carbune, afara de aceea contiene in abundantia oxide libere carbonice, si se distinge si prin aceea, ca are sári neutral-lacsative, prin cari insanatosiarea se promovéza intr'unu modu insemnatu.

Cur'a de apa curatia canalulu intestinalu, ficatulu si rerunchii asiá încátu se forméza unu scaunu móle si usioru, simtiendu dupa astfelu de desiertári putere indoita, promovéza mai departe desvoltarea sângelui si intaresce trupulu; in privinti'a efectului are asemanare cu locul de cura de pre insul'a Corsic'a.

Folosesece mai incolo la dureri de ficatu, galbinare si la hipertrofi'a (marirea) ficatului. In urm'a patimiloru de friguri schimbacióse, precum de exemplu la marirea splinei si la ból'a de apa, mai departe la patimile hámoroidale anormale, si pentru ambe securile la catarulu din besic'a de urinu; in contra slabiciunei mitrei dupa nascere, precum si in contr'a ingalbinárei, la inceputulu unei tuberculóse de plumeni, pre lánge observarea dietei; mai departe vindeca scrofulele, scrofule de pántece si limbrici, la copii prin scaunu asiá, încátu lapeda toti limbricii si strica totu deodata si dispositiunea la acestu morbu, mai incolo e buna pentru slabiciunea trupului, obosirea puteriloru, pentru artritia, paralisia, morburu nervóse, si chiaru in contr'a melancholiei provenitóre din turburarea organeloru pántecelui.

Sau mai facutu inca in anulu acest'a dóue bái de apa minerale reci lánge column'a ridicata de boierulu romanu Beticovianu in anulu 1834 intru recunoscatóre aducere aminte de Elöpatak; Temperatur'a si efectulu vindecatoriu e asemenea cu alu asiá numiteloru isvóre vindecatóre, si au efectu de a intári si inputeri organele sexuale.

In tómn'a anului acestui'a s'au saditu 2000 de brazu donati de adoratoriulu Elöpatakului D. Uzon si cari inca marescu placerea óspetiloru de a petrece acolo.

Numerulu óspetiloru se sue pe anu la 2000.

Casele suntu sanetóse, se inchiriéza dupa tarifa si stau sub ingrijirea politiei sanitare; in tempulu curei cánta cea mai buna capela civila de musica din Transilvani'a.

De si ap'a tramisa are efectu fórtle salutaru dara folosita in locu Elöpatak are efectu cu multu mai bunu, si mai vindecatoriu.

O descriere mai detaliata si mai perfecta a bailoru si scadeloru din Elöpatak se afla in opulu intitulatu „Traite des eaux minerales d'Elöpatak en Transylvanie“ aflatoriu in librari'a curtiei in Viena a lui Wilhelm Braumüller de Dr. Ignatiu Meyr si in alte opuri mai mari despre tóte baile si isvórelele vindecatóre din Transilvani'a.

Pentru mancári este indestulu de ingrigitu, si i sta fia-cáru in voia libera de a gati acasa fiindu in tóta diu'a carne próspeta, séu de a mancá din costu pre lánge unu pretiu estinu de 50 xr. prándiulu.

Locurile din impregiuru suntu fórtle acomodate pentru preumblári; chiaru in tempu ploiosu se póte face comotiune destula intr'unu ambitu acoperitu.

Pentru distractiune spirituale se afla in Elöpatak unu cabinetu de lectura in diferite limbi.

Suntu in Elöpatak si bái calde si reci de apa minerale construite dupa spiritulu timpului de adi.

Despre ingrijirea medicala póte fi onoratu publicu pre deplinu linistitu, avendu neintreruptu ajutoriu medical. Este si o speceria bine intocmita.

Var'a e temperatur'a, la scimbarea regularia de tempu, diminétiá de 9°, la amédi de 17° si sér'a de 14° R. Sesonulu de cura incepe in 15 Maiu si duréza pána in 15 Septembrie.

In fine amatoriloru de venatu le stau padurile din impregiuru spre dispusetiune.

Sabiiu, in Decembre 1872.

Dr. B. Szabó. m. p.
Mediculu Albei superióre.

Varietáti.

* * 1 (O modalitate potrivita pentru inmultirea fondului scolastic.) Primariulu din Porcesci, Georgiu Laslea, pána in presentu anulu acest'a au maritu fondulu scolariu cu 8 fl. v. a., pedepsindu pre unii individi si individe, cari injura fára séma, si batjocorescu in publicu pre altii fára basa.

2. (Vatamare de onóre pedepsita cu 1 fl.) Unu Porciscénu a probatu se véda cum va esi din timaritu o pele de cáne. In adeveru a esitu precum un'a de capra. La luarea pelei de pre cáne, au fostu declaratú si unu cántaretiu din partea unuia — ca aru fi ajutat.

Cántaretiu aflându-se tare vatamatu a citatu pre declaratoriu inaintea judecátiiei comunale, si d. notariu cá judecatoriu a incheiatu procesulu scripturistiu: declaratoriu pentru vatamare de onóre se depona 1 fl. Ce se va fi facutu cu florenulu nu se scie, celu vatamatu nu lu au primitu!

* * Loteria filantropica.

pentru terminarea unicei biserice románe din Dev'a.

Sortituri 250 obiecte

de auru, argintu, bronz, cristala, porcelanu, diverse metaluri, lemnarie preciose, tablouri in oleiu bogatu in cadrate, manufacturi elegante si artisticu lucrate; mai multe serviciuri de mésa de argintu, o brosia de trei-dieci galbeni. Tóte obiectectele in valóre de 3500 florini. Nici unu obiectu nu este de pretiu mai micu de 5 fl. cele mai multe valoréda dela 20—100 fl. v. a.

Pretiuu ungi losu 50 cr.

Tragerea loteriei in lun'a Augustu 1873. in prim'a di a adunárei generale a Asociatiunei pentru literatur'a si cultor'a poporulu romanu din Dev'a.

Obiectele cástigate se voru spedá reclamându-se pána la 30 Septembrie a. c.

Bilete de loteria se potu aflá si la Do'a Constanti'a de Dunc'a-Schian presiedint'a comitetulu loteriei in Dev'a.

Rogámu pre toti románi a sprigini acestu opu de binefacere.

ESPOSITIUNE PUBLICA IN DEV'A.

In dílele de 13, 14, 15, 20, 21, 22, 1. c. voru fi esposate tóte frumósele obiecte donate pentru loteri'a infuatiata pentru terminarea bisericei románe din Dev'a.

Intrare 10 cruceri.

La espositiune mai multe dómne si domnióre románe voru vinde losuri.

Concursu.

Pentru ocuparea stationei de preotu in vacant'a parochia Lazesci, protopopiatulu Zlatn'a de susu, se escrie concursu in urm'a inaltei decisiuni a venerabilulu consistoriulu archidieceasanu data in 15 Martiu nr. 285 ex 1873 pána in 15 Aprilu a. c. in care dí se va tienea si alegerea de preotu.

Emolumentele suntu: jertfele si tasele stolare usuáte dela 200 familie, tóte aceste eruate dau unu venitu annalu pentru o parochia de clas'a a III, sum'a de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestá parochia voru avea a tramite recursele lor instruite in sensulu Statutulu Organicu ascernute acestui scaunu protopopescu in Cámpeni, pána la terminulu indicatu.

Cu avut'a intielegere a comitetulu parochialu. Cámpeni 25 Mart. 1873.

In numele comitetulu parochialu

Ioanu Patiti'a
Protopopu.

(2—3)